

Fotografijų naudojimo gidas

Siekdami užtikrinti geresnę autorių teisių apsaugą, parengėme specialų gidą spaudos leidinių ir interneto portalų redakcijoms, kuriame pasistengėme paaiškinti esminius fotografijų naudojimo principus. Mūsų atstovaujami fotografai gana dažnai susiduria su neteisėtu nuotraukų naudojimu bei kitais autorių teisių pažeidimais. Labai prašome jūsų gerbti autorius ir jų kūrinius naudoti teisėtai, t. y. taip, kaip reglamentuojama [Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme](#) (ATGTJ).

Svarbu

- Gaukite **leidimą** naudoti nuotrauką (autoriaus turtinės teisės, numatytos ATGTJ 15 str.).
- **Nurodykite autorystę, nepažeiskite kūrinio neliečiamybės teisės** – nekadruokite, nekeiskite nuotraukų be autoriaus leidimo. Tai yra autoriaus **neturtinės teisės**, kurios aptariamose ATGTJ 14 str.
- Jei **naudosite nuotrauką nežinodami**, kas yra jos autorius ir kam priklauso turtinės teisės j ją, rizikuosite pažeisti ir turtines, ir neturtines autoriaus teises.
- Surasti autorių gali padėti **vaizdų paieškos platformos**, tokios kaip [Google Images](#), [TinEye](#) ar kitos.

Leidimas

Patariame visus susitarimus dėl nuotraukų panaudojimo sudaryti **raštu**. Ne periodiniams leidiniams rašytinė autorinių sutarčių forma yra privaloma (ATGTJ 42 str.). Sutartyse aptarkite ir **autorinio atlyginimo** bei tiražo (spausdintiems leidiniams) klausimus.

Primename, kad **Asociacija LATGA suteikia licencijas naudoti** nuotraukas, sukurtas jos atstovaujamy Lietuvos ir užsienio fotografų. Gauti mūsų licenciją nesudėtinga. Jums tereikia pasitikrinti, ar autorius yra mūsų narys arba atstovaujamas mūsų organizacijos. Informaciją, ar užsienio autorius atstovaujamas mūsų organizacijos, suteiks mūsų Vizualiųjų menų skyriaus specialistai el. paštu arba telefonu. Ar autorius yra mūsų organizacijos narys, galite lengvai pasitikrinti patys: <https://www.latga.lt/musu-nariai>.

Licencijos prašymo forma, autorinio atlyginimo tarifai ir kita naudinga informacija: <https://www.latga.lt/naudotojams/naudoju-vizualiuosius-kurinius>.

Atvejai, kai leidžiama atgaminti ir viešai skelbti nuotraukas **be autoriaus leidimo**, tačiau nurodant autorių ir šaltinį:

- *informacijos tikslais* – pavyzdžiui, pranešant apie fotografijų parodą (ATGTJ 24 str.). Asociacijos LATGA autorinio atlyginimo už vizualiųjų menų kūrinių panaudojimą tarifuose leidžiama nemokamai atgaminti ar du mėnesius skelbti internete vieną kūrinį iš vieno autoriaus parodos arba du kūrinius iš kelių autorių parodos.
- *visuomenės saugumo tikslais* ar siekiant užtikrinti valdžios ar teismo proceso veiksmų atlikimą arba pranešimą apie juos (ATGTJ 27 str.)

Nuotraukų šaltiniai

- Iš **fotobankų** – laikykitės pirkimo taisyklėse nurodytų sąlygų. Jei nuotraukose vaizduojami meno kūriniai (paveikslai, skulptūros, architektūros objektai), gali reikėti papildomo leidimo ir iš jų autorių. Kai kurie fotobankai nereikalauja nurodyti nuotraukos autoriaus, o tik šaltinį.
- Iš **interneto** – išsiaiškinkite nuotraukos autorių ir gaukite jo, kito teisių turėtojo ar jo atstovo (foto-agentūros, Asociacijos LATGA, redakcijos, įstaigos, muziejaus ir pan.) leidimą.
- Iš **socialinių tinklų** – gaukite autoriaus ar jo atstovo leidimą. Autorius, paskelbęs savo sukurtas nuotraukas feisbuke ar instagrame, savo turtinių teisių nepraranda. Paskelbdamas jis nepraranda ir neturtinių teisių, susijusių su autoryste bei kūrinio neliečiamybe, todėl būtinai nurodykite autorių, nuotraukų nekadruokite ir kitaip nekeiskite.
- Iš **Wikimedia** – laikykitės šalia nuotraukos nurodytų licencijos sąlygų (skirtingi *Creative Commons* licencijų tipai: ar leidžiama naudoti komerciniais tikslais, keisti nuotrauką, ką būtina nurodyti). Jei nuotraukose vaizduojami meno kūriniai, gali reikėti papildomo leidimo iš jų autorių. Kadangi nuotraukas kelia patys vartotojai, pateikta informacija ne visada teisinga, todėl rizikuojate pažeisti autorių teises.
- Iš **asmeninio albumo** – jei tai paties pašnekovo ar jo šeimos narių darytos nuotraukos, užteks pašnekovo sutikimo. Kitu atveju gaukite nuotraukos autoriaus leidimą.
- Šalia **pranešimų spaudai** – jeigu nėra nurodyta, tai paprašykite siuntėjo patikslinti, ar tikrai galima nemokamai naudoti kartu su pranešimu atsiųstas nuotraukas, ar jie turi sutartis (raštiškas ar žodines) su fotografais. Nurodykite fotografo pavardę, nuorodą į teisių turėtoją © ir pan., kaip to reikalauja pranešimo siuntėjas. Jeigu nesate įsitikinę, kad siuntėjai turi nuotraukos autorių ar jose užfiksuotų vizualiųjų kūrinių autorių sutikimus, jų nepublikuokite ir pranešimui iliustruoti naudokite asociatyvias nuotraukas iš redakcijos archyvų ar fotobankų.
- Iš **redakcijos archyvo** – nurodykite autorių, išsiaiškinkite, kam priklauso turtinės teisės: redakcijai ar autoriui. Tinkamai tvarkykite redakcijos archyvą: kaupdami nuotraukas, saugokite informaciją apie jų autorius ir laikotarpį, kuriam autoriai suteikė ar perdavė redakcijai teises (vienkartiniam panaudojimui, keletui metų, visam laikui). Redakcijoje dirbančių fotografų teisės į nuotraukas darbdaviui pereina **5 metams** nuo nuotraukos sukūrimo, jeigu kitaip nenumatyta jų sutartyse (ATGTJ 9 straipsnis).

*Prisiminkite, kad **redakcijos archyvas** arba **asmeninis albumas** tai viso labo vieta, kurioje nuotrauka patalpinta. Įstatymas nereikalauja nurodyti vietos, iš kurios paimta nuotrauka. Įstatymas reikalauja nurodyti autorystę. Jeigu nežinote kūrinio autorystės, nenaudokite šio kūrinio.*

Jei turite klausimų, kreipkitės į

Asociacijos LATGA Vizualiųjų menų poskyrio vadovę

Gabrielę Naprušienę

gabriele@latga.lt, tel.: +370 5 265 13 57

Sekite mūsų naujienas <https://www.latga.lt/> ir

